

Lo Catalanista

Diari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

La correspondencia al Director. | Los originals no 's tornan

DIRECCIÓ, REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
Calderón, 36.

Representació Administrativa á Barcelona
Llibreria de Alvar Verdaguer Rambla Mitj, 5

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Sabadell. 4 rals al mes.
Fora. 14 " trimestre.
Un número sol. 5 céntims.
Anuncis á preus convencionals.

Pianos. - Afinacions y reparacions
E. LLADÓ
== Calderón, 18. - Sabadell ==

Teatro Principal. - Està en venda un dels millors
palcos del 1.º pis d'aquest
Teatro. En la Administració d'aquest diari donarán mes detalls.

Pera llogar una magnífica cuadra capàs pera 14 talers mecá-
nics, la sa corresponent forsa á vapor, y dúas
grants cuadras, propias pera magatzém, dipòsit
ó industria, en lo vapor *del Infern*, carrer de Calderón.
Informará l' encarregat del vapor.

CARTA OBERTA

ALS PROHOMS DEL PARTIT FEDERAL DE SABADELL

Vaig assistir al *meeting* del diumenge com un de tants curiosos, atret per lo motiu que os impulsava y vos tinch de confessar sincerament que no me'n arrepenxeixo. Pocas vegadas, per no dirvos may, he surtit de vostres actes públics tan ben impresionat y sense escrupols de conciencia. Aquell esbojarrament d'altras vegadas, aquella llibertat tan llicenciosa dels oradors que peroravan, aquell desencarrilament de las ideas que 's barallavan tant sovint ab lo programa que informa ó hauria d'in-

formar vostra política, tinch de confessarho ab tota sinceritat, no 'ls hi vareig saber veurer y per aixó va impresionarme més, y ab mí á molts altres sens dupte, lo resultat del *meeting* del Euterpe.

Naturalment que molt hi va contribuir á la impressió rebuda lo ben pensat discurs de vostre correligionari en Miquel Laporta, discurs que per sa forma, per son fondo y per la sinceritat que respirava be 's pot dir que fou la nota dominant d'aquella tarde, la que s' imposá á la concurrència desde las primeras paraulas, conseguint lo que era nou entre vosaltres, que fos aplaudit per tothom la part mes culminant del vostre programa.

Potser al últim vos hauren fet càrrech de la manera ab que reb lo públich á qui parla ab sinceritat y noblement exposa sas ideas, sigan las que vullga, mentres que al ferho siga respectuós ab los principis dels altres. En Laporta, aquell dia, sense exageracions de cap mena, sense menjarse capellans ni monjas, sense insultar á la Monarquia ni als monárquichs, sense adular rastrement al baix poble afalagant innobles passions, conseguí una verdadera ovació, franca y espontánea, en la que hi prengueren part tots los assistents al *meeting*, per cert compost de ben distintas y oposadas tendencias. Y es que per molt que cridin los baladrers, per molt que s' esforsin los engrescadors de tota mena de passions y de rancúnias, convensen més las rahons que la xerrameca, poden més los arguments que paraulotas sense solta.

Be es veritat que una exposició del programa federal feta ab tanta consciencia no s' havia sentit may segurament. A vosaltres mateixos os devian venir de nou moltes cosas de 'a Laporta. Alló de comensar lo discurs ab lo nom de «Catalans» quant tant haveu sentit *Ciudadanos*, *Compañeros*, ¿no es veritat que de moment ja va extranyarvos? Y no obstant ja vareu veurer lo ben dit que resultava. A qué venir buscant noms que res indican, si al dirvos catalans ja os deya tot lo mes honrat, tot lo mes propi, tot quant s' ajusta mes als verdaders principis del fed ralisme á Catalunya.

Y que be va estar després en Laporta al recordarvos que lo essencial del vostre programa era la idea federativa, 'l regionalisme. Ab quina sinceritat y ab quin amor á nostra terra vos explicava aquells retalls tan gloriosos de la historia catalana pera demostrar la rahó de ser historia de la federació que preconisa. Ab quin respecte y fins ab quin carinyo, ell, republicá de sempre, vos parlava de nostres antichs Reys y retreya aquellas épocas que tantas vegadas haveu calificat vosaltres mateixos de retrógadas y atrassadas, demostrantvos que allavoras y no avuy que tant se 'n parla, era un fet la llibertat á Catalunya. Ara, molta soberania nominal, molta democracia montida, moltes llibertats ilusorias, y quan li convé al centralisme, ni hi han garantias constitucionals, ni llibertat pera fer la vida de familia.

Perxó vos deya en Laporta que lo que convenia afermar era l' edifici,

reconstruhintlo altra volta, rejuventintlo, vigorisantlo y no contentantse ab un senzill cambi de cúpula. Qué 'n treuriam, afegia, de que en lloch d'un D. Fulano hi hagués un D. Menguano, si 'l sufragi universal fos una farsa, lo caciquisme una institució, la administració una deshonra, lo servey militar una injusticia y 'l pays en conjunt una miseria!

¡Veyeu com la República per si sola no cura de res per molt que sembli? Bona cosa es no dependrer de cap sistema hereditari, exclamava en Laporta, y tenir lo dret d' elegir qui millor sia, pero no es prou aquest sol cambi pera transformar aquest Estat que va á la ruina. Y no parlen d' economías en la llista civil, que ja va dirvos ell mateix que era qüestió de tres pessetas.

Nó; lo principal no es pas la forma de govern, lo principal es que 'ns governi lo regionalisme; diguéuli federació, autonomia ó com millor vos plasqui. Lo principal es que Madrid no 'ns xucli; que 'ls castellans no s' apoderin de lo que es nostre; que 'ls Planas y Casals (com á cacichs) desaparequin del mapa; en una paraula, que lo de Catalunya siga pera 'ls catalans y la llibertat, pels individus y pels pobles.

¡Ah! si sempre haguessiu obrat ab relació á aquesta doctrina, altra forsa tindria avuy vostra bandera. Y nó á Sabadell sol, nó, per tota Catalunya heu caigut en lo mal de pensar sols ab la República. Republicans per aquí, demócratas per allá no heu recordat ó no heu sapigut que sols la federació podia darvos vida ferma, y heu fet conxorxas ab unitaris essent del tot impossible, com ja vos deya en Laporta que 's barreji l'oli y l'aygua. Y bon goig encara d'aqueixa interpretació estafalaria del programa; lo mes xocant, lo fenomenal, es que á voltas heu cregut interpretar la vostra tasca, anant contra 'ls senyors no per monárquichs, ni per conservadors, ni per moderats, ni per retrógados, sinó per ser senyors. ¡Si ho diguessen á en Laporta!

Prou va esforcarse 'l pobre á ferse entendre, á explicar lo essencial del credo vostre; tot y la eloqüencia ab que os ho deya, tinch por, vos haig de dir, que no 'l vareu entendre. Si l' entenguessiu y tant debó fos aixís, com canviariau. Sense deixar de ser republicans, vos recordariau mes de las cosas de la terra, que avuy tan poch vos parlan al cor, y no ajudariau als enemichs de Catalunya, que son los centralistas, sigan del color que 's vullga, y enlayrariau la llengua catalana y 'l dret civil catalá y las costums catalanas, treballant ab gran delit per lo de casa. Perque 'l federalisme catalá, ó ha d' esser catalá ó deixar de ser federalisme.

Sigueu republicans enhorabona, que cada hu enten á sa manera y te certas preferencias per una ó altra forma de govern, pero penseu sempre primer que en la república, primer que en los drets individuals, es la organisació regionalista del Estat espanyol, en l' autonomia de Catalunya. Vosaltres la voleu republicana, los carlins la volen monárquica, nosaltres los catalanistas, que no 'ns amochiném per un senzill cambi de cúpula,

creyém que ab una y altra forma honradament practicada, pot tenir altra volta jorns felissos la terra catalana.

Y prou per avuy; un altre dia, si á Deu plau, continuarem la tasca, que feyna Marga ha donat y gran profit pot tréuressen del magnífich discurs del vostre correligionari en Miquel Laporta, á qui de tot cor felicito per la empena honrada, sincera y de verdadera llibertat que ha donat al partit federal catalá. Fins á la vinenta 's depedeix vostre afectíssim compatrici que no os desitja altre mal que 'l complert triomf de lo que es comú en lo vostre programa ab las justas aspiracions de tots los bons catalans.

S. F.

SECCIÓ RELIGIOSA

Sants del dia.—S. Eloy argenter y després bisbe de Noyon (Fransa) patró dels manjans y dels rajolers.—Lo S. Profeta Nahum.—Los Sta. martres, Diodoro y Mariano y altres.—Lo martiri dels Sts. Luci, Rogat, Cassiá y Cándida á Roma.—S. Olimpiades.—S. Ananias mr.—S. Evasi Cristaniá y Ursiano bisbes.—S. Agerich y Sta. Natalia.

La missa en honor de S. Eloy.

La Epistola es del cap. V de S. Pau als Ebreus. Pondera las cualitats y las obligacions de tota persona constituída en autoritat.

Lo Evangeli es del cap. XXV de S. Mateu. Jesucrist mos indica que debém emplear be las gracias qu' ell mos dona.

Parroquia de S. Feliu.—A las deu missa solemne en honor de S. Eloy patró del gremi de manjans ab sermó pel Rt. P. Capdevila; missas per D. Pere Lastre, Joseph Casanovas; y Feliu Fontanet Casali; A un quart de vuyt se comensan los execissis espiritual de la conferencia y Academia Católica.

Parroquia de la Concepció.—Missas per D. Gabriel Romeu y D.ª Maria Sanpere y per D.ª Mercés Rigol congreganta de la Esperansa.

Notas oficials

En lo Registre Civil d' aquesta ciutat s' han fet las següents inscripcions durant los dias 28, 29 y 30.

Defuncions: Jacinto Benessat, viudo, 50 anys.—Francisca Llusia, 8 anys.—Joseph Felices, cassat, 45 anys.—Maria dels Dolors, 14 messos.—Francisca Furés Escribá, viuda, 76 anys.

Naixements: Jaume Ollé Altimira.—Antonia Montllor Valls.

Matrimonis: Feliu Rusca y Roca ab Enrica Palau Brunet.—Jaume Deu Rovira ab Camila Masagué de Pau.

CAIXA D' ESTALVIS DE SABADELL

Han ingressat ab fetxa d' aquest dia 3760 pessetas, procedents de 382 imposicions, essent 8 lo número de nous imponents.

S' han retornat 10.035'33 ptas á petició de 18 interessats.

Sabadell 28 Octubre de 1897.—Lo Director, Pau Gambús.

NOVAS

A Madrid ha tingut lloch altre vegada l' espectacle repugnant de la lluyta entre dos fieras.

Un toro y un tigre, aquest de la colecció de Mr. Speshardy, tancats dintre una gàbia, feren durant uns curts moments, las delicias d' aquell poble, á qui tan lleugerament anomenan lo cervell d' Espanya.

Guanyá 'l toro entre mitj del entusiasme indiscrepible de la gentada, quedant vensuda la fiera del desert per la de nacionalitat espanyola.

Que té d' estrany que 'ls cubans mes exaltats duptin de la bona fé de las reformas autonómicas, si han de concedirlas molts dels que forman part d' un poble ahont se permeten aquellas salvatjadas.

Pera 'l diumenge próxim la secció dramática del Ateneu Sabadellés disposa la celebració d' una de las acostumadas vetlladas pera la quina está activant tots los ensaigs.

Las obras que 's posarán en escena son lo bell idili d' en Pitarra titolat *Lo liri d' aigua* y lo xistós saynete del festiu escriptor Emili Vilanova *Las bodas de 'n Cirilo*.

Los carros corren á tot corre pels carrers de nostra ciutat ab continua exposició dels transeunts.

Valdria la pena que qui deu y pot, manés moderar un xich la marxa dels vehicols que qualsevol dia farán que deguéem condoldre 'ns d' alguna desgracia.

Lo general Azcárraga, interpelat per un periodista madrileny, ha contestat parlant de la autonomia aranzelaria, que lo fet pel Govern sols ha sigut cumplir los progectes y propósitos del senyor Cánovas del Castillo.

Lo que trasladém al Foment del Travall Nacional pera 'ls efectes consegüents.

Y consti que tant als conservadors com als lliberals se 'ls importa ben poca cosa de la producció nacional y 'l treball patri.

Tant poca cosa, com de la sanch dels infelissos minyons que no tenen trescents duros, la quina han llensat pródigament, haventhi un remey segur com are regoneixen.

Avuy al vespre á un quart de vuyt, comensarán en la Parroquia de S. Feliu los exercicis espirituals que baix los auspicis de la Conferencia de S. Vicens de Paul y Académia Católica tindrán lloch fins lo dia de la Inmaculada Concepció.

Predicará lo Rvnt. P. Valls de la Companyia de Jesús.

Lo comerciant de Sevilla don F. Romero Rivas ha sigut declarat ja en estat legal de suspensió de pagos, havent sigut convocada para 'l dia 3 d' aquest mes la Junta general d' acreedors.

Han parlat alguns diaris de Barcelona de que 'l general Weyler al embarcarse cap á Palma de regrés de Cuba, portava 130 bultos. Ab aquest motiu recordan alguns que 'l general Martínez Campos torná únicament ab una maleta.

Tot aixó son misèrias de la vida.

També *La Publicidad* posava á 'n Weyler á Filipinas com un drap brut, y ara no es prou bona la glòria pera l' idol possibilista.

Están ja marcats en la Rambla los llochs destinats á las paradas pera la vinenta fira d' hivern que tindrà lloch, segons costúm, lo vinent diumenge.

Sembla que la quantitat recaudada per la Comissió del Ateneu Mercantil de Valencia en auxili als perjudicats per las inundacions d' aquelles hortas, tant á Baelona, com á Sabadell y Tarrasa puja á una suma considerable.

Celebrém l' éxit de la Comissió valenciana que proba una vegada mes que á Catalunya á pesar de la crisi que atravessa hi ha sempre la bossa oberta per auxiliar als infelissos sigan de la regió que sigan.

Com já anunciárem oportunament, avuy los fadrins manyans celebrarán la festa de son patró S. Eloy ab un solemne ofici en la parroquia de S. Feliu y ab un extraordinari ball de vetlla en lo Saló Sabadellés (Jan), corrent lo programa á càrrech de la orquesta *Muixins*.

Durant los deu primers dias del mes de Desembre tindrà lloch lo segon y últim període de cobrança de la Contribució del segon trimestre. Las horas senyaladas son de 9 á 12 matí pera 'ls contribuyents d' aquestat ciutat y de 3 á 6 tarde pera los dels pobles del Paríit.

Los rebuts que no 's reculleixin incorrerán en l' apremi de primer grau.

S' ha publicat la «Guia Oficial de Correus» corresponent al mes de Desembre, que cada dia obté mes acceptació per la molta utilitat que presta al comers en general.

La subscripció oberta per las societats catòlicas del Bisbat de Barcelona pera aixecar lo Cuart Misterí de dolor del Santísim Rosari en lo camí de la cova de Montserrat, puja ja á 1.032'50 pessetas.

En vista del decret publicat en la Gaceta, concedint l' autonomia á Cuba y Puerto Rico, la «Unió Catalanista» genuina representació de totas las entitats y elements catalanistas, s' ha dirigit á la mes alta representació del Estat espanyol, á S. M. la Reyna Regent, ab lo següent telégrama de felicitació.

«A S. M. la Reyna Regent.—Madrid.—Unió Catalanista en nom de totas las associacions y periódichs catalanistas que representa, eleva á V. M. sa felicitació més sincera per haver romput, concedint á Cuba y Puerto Rico la autonomia, ab la funesta tradició política que durant tants sigles ha costat á Espanya la pérdua successiva dels immensos territoris que constituïren son doble Imperi europeu y colonial.

»Unió Catalanista, absolutament convensuda de que la única salvació d' Espanya consisteix en lo regoneixement de la personalitat pròpia de totas las regions y antigas nacionalitats, se felicita de que per primera vegada un govern espanyol, acceptant las ideas per lo Catalanisme constantment sostingudas, fins arrostrant persecucions en moments d' esgarriament de la opinió, s' hagi decidit á dotar á duas d' aquellas d' un règimen adequat á sas necessitats y á las exigencias de la vida moderna.

»La nova política llealment practicada, no sols dona á tots confiansas casi perdudas d' immediata pau, sino que permet esperar la restauració de la gloriosa política catalana-aragonesa, sempre respectuosa ab los drets de totas las regions y constantment inspirada en principis d' expansiva llibertat.

»Senyora, als Reals Peus de Vostra Magestat.—Lo President, *Suñol*.»

Nos plau reproduhir las següents ratllas de nostre company «La Renaixença»:

«L' Orfeó Catalá, corporació que té ben sentada sa fama artística y la serietat de tots los seus actes, no podia esser capás de cometre la lleugeresa infantil de burlar la ansietat de coneixer lo resultat del fallo del Jurat de Nissa, falsificantlo y comprometent d' eixa manera aquellas duas virtuts que tots li regoneixém. Nosaltres may nos ho haguerm ni sisquera imaginat y per aixó nos ha estranyat que un periódich sério, que vol passar sempre per ben enterat de tot, s' hagi deixat sorprendre, rectificand indirectament la noticia que desde Nissa envia l' Orfeó Catalá, respecte 'ls premis que havia obtingut en aquell concurs internacional d' Orfeons.

L' Orfeó Catalá que está agraïdíssim á la grandiosa, á la espontánea é inmerescuda rebuda que va ferli 'l poble de Barcelona, ha cregut que era son deber manifestar públicament que lo que ell havia comunicat telegráficamente desde Nissa era cert.

Pera fer aquesta manifestació exposa al públich los premis obtinguts, que son;

Primer premi (medalla d' or) obtingut en lo concurs de lectura á primera vista d' una composició musical.

Segon premi (medalla de *vermeil* y 1.000 franchs) en lo concurs d'execució de la pessa obligada y la de li ure elecció *La Brema* de Clavé.

Tercer premi (medalla de *vermeil*) en lo concurs d'honor per la execució de *Los Pescadors* de Clavé.

Si la enveja y la mala fé de las personas que han sorprés á aquell diari encare no 's donan per satisfetas, poden donarse una passada pel carrer de Fernando y en l'aparador de la botiga d'objectes d'art del senyor Cuspinera (avans casa Llibre) veurán ab sos propis ulls los premis exposats al públich.

Recomaném al Orfeó Catalá que quan tingui en son poder lo diploma de honor que 'l Jurat va concedir al mestre Lluís Millet, se serveixi també exposarlo para recreo y fruyció de *las serpetas*.

Ahí per falta de regidors no vá tenir lloch la sessió de nostre municipi. Demá deu celebrarse de segona convocatoria.

PIANOS de totas classes, nous y usats. COMAS, Rambla, 93, casa de confiança.

TELEGRAMAS

Madrid, 30, 1 t.—Telegrafian de Palma de Mallorca que no haventse presentat lo general Weyler al capitá general d'aquell districte, aquest le feu indicar la obligació en que 's trobava de ferho, per lo qual en Weyler acudí á la capitania dihentli sencillament: Tinch l'honor de presentarme á V. E. y saludant se retirá. Lo capitá general torná personalment la visita no havent sigut rebut ab tot y fer mitja hora d'autessala. Es molt comentat lo procedir del ex-capitá general de Cuba, pero per are no se li diu res.

Madrid, 30, 5 t.—S'han desafiát prop de la plassa de toros los senyors Leroux y Escuder, quedant ferit lo primer al segon assalt. La policia com de costum tan campetxana.

Lo senyor Labra, ha rebut un telégrama de D. Joseph M.ª Galvez, jefe del partit autonomista de Cuba, felicitant al govern per los decrets recentment publicats y oferint sa incondicional adhesió. Are son los incondicionals los autonomistas y los mals espanyols los de la Unió Constitucional.

Lo senyor Moret durant la tarde d'avuy ha rebut un sens fi de visitas felicitantlo per sos decrets de la Constitució Autonómica Antillana. En cambi li poden donar lo pé-sam ab lo de Filipinas ja que en lloch de sumissions de cabecillas, sembla que torném á ser á las patacadas.

CAMBIS

Londres á 90 dias fetxa	33'10 d.
» á la vista.	33'43 p.
Paris. » » »	32'60

IMPREMTA

DE PERE TUGAS

Treballs pera 'l comers á preus económichs.

CARRER DE CALDERÓN 36

Imprenta y Encuadernacions de Pere Tugás, Carrer de Calderón, 36.— SABADELL.